

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: Centrum podpory etické výchovy v Olomouckém kraji

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.04/03.0025

Zadavatel: Cyrilometodějské gymnázium a mateřská škola v Prostějově
Komenského 17
796 01 Prostějov

Evaluace účinků etické výchovy

(Pilotní výuka etické výchovy na olomouckých školách v období – září – červen 2012)

Pro evaluaci účinků etické výchovy jsme zvolili komplexní nástroj. Vycházeli jsme z předpokladu, že zjišťovat rozvoj sociálních a morálních dovedností žáků je poměrně obtížné a pokud se použijí pouze dotazníky pro žáky, získaná data nemusí být validní. Zvolili jsme proto metodiku tzv. triangulace. Výsledná data jsme získali ze tří stran: od žáků samotných, od spolužáků a od učitelů. Výhodou triangulace je kontrola získaných dat. Přikláníme se k tomu, že data, která jsou potvrzena minimálně ze dvou stran, můžeme považovat jako validnější, než kdyby tomu tak bylo jen na základě výsledků metod získaných od jednoho subjektu. Víme, že v takovém případě zkreslení bývají velmi vysoká. Pokud by se tedy výsledná data od jednotlivých subjektů lišila, přiklonili bychom se k těm výsledkům, které by byly podobné u dvou vypovídajících subjektů.

Dále jsme se rozhodli, že pro měření účinků etické výchovy zvolíme experiment. Vytvořili jsme experimentální skupiny, což jsou třídy, ve kterých ve školním roce 2011/2012 byla vyučována etická výchova. Kontrolní skupiny byli žáci, kteří výukou etické výchovy neprocházeli. První měření (pretest) jsme provedli během října. Bylo to z důvodu, že některé třídy mohli nově vzniknout a minimální měsíční odstup od začátku měl eliminovat jevy, které jsou spojeny s bezprostředním vznikem skupiny. Druhé měření (posttest) jsme prováděli během června. V závěrečném vyhodnocování jsme sledovali, zda žádoucí sledované změny můžeme zaznamenat pouze u experimentální skupiny, nebo rovněž u kontrolní skupiny. Kontrolní skupina tedy klasicky měla sloužit k zajištění a eliminaci dalších proměnných.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Experimentu se účastnilo 337 žáků ze základních a středních škol. Z důvodu smíšení obou úrovní škol neuvádím průměrný věk. V experimentální skupině bylo 239 žáků a v kontrolní skupině 98.

Jako metodu k získání výsledných dat jsme použili u žáků a) dotazník O tvých spolužácích, ve kterém jsem sledovali vztah daného žáka, ke svým spolužákům, b) dotazník O tvých pocitech, kterým jsme sledovali vývoj emočního rámce žáka, c) dotazník CES, kterým jsme sledovali vývoj sociálního klimatu ve třídě, na základě výpovědi jednotlivých žáků. Jako metodu, kterou jsme sledovali hodnocení spolužáků, jsme použili Nominační techniku. Jako metodu pro získání hodnocení žáků od učitele jsme použili metodu SDQ pro učitele.

Co se týče konkrétních výsledků můžeme se domnívat, že experiment prokázal, že v experimentální skupině došlo k rozvoji žádoucích proměnných ve větší míře než v kontrolní skupině. Vyplývá to především z hodnot získaných z dotazníků pro žáky a pro učitele. Je logické, že se nejedná o všechny ukazatele, ale výsledky se i přesto jeví jako zajímavé. Učitelé v experimentální skupině v posttestu oproti pretestu vidí u svých žáků poměrně významně daleko větší tendence brát v úvahu pocity druhých lidí, dobrovolně pomáhat druhým, uvážlivě rozvažovat svoje činy a přiřazovat patřičnou důležitost jednotlivým skutkům. Významněji, ale s menším rozdílem oproti kontrolní skupině pak učitelé v experimentální skupině uvádí, že žáci začali ochotněji půjčovat, pomáhat druhým (především v situacích, když je druhým ubližováno), zvýšila se kamarádství a žáci se stali laskavější k mladším.

Co se týče emoční sféry, kterou jsme mapovali pomocí dotazníku O tvých pocitech, došlo k posunu hodnot mezi pretestem a posttestem očekávaným směrem ve významnější míře oproti kontrolní skupině v 16 položkách ze 20. Žáci v experimentální skupině (na rozdíl od kontrolní) uvádí, že jim za rok experimentu významně vzrostla sebedůvěra, jsou více vyrovnaní, méně jim škola dělá starosti a lépe se rozhodují.

V dotazníku O tvých spolužácích jsme výraznější posun očekávaným směrem nezaznamenali. Žáci z experimentální skupiny uvedli o svých spolužácích (na rozdíl od kontrolní skupiny), že za rok experimentu si mezi sebou více věří, více se sdělují a poskytují si oporu.

Co se týče výsledků dotazníku CES, který mapuje třídní klima, můžeme se opět na základě dosažených skóre domnívat, že v experimentální skupině oproti kontrolní skupině došlo

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

k výraznějšímu zlepšení třídního klimatu. Žáci po roce uvádějí, že se ve třídě více snaží, že jsou více motivovaní, soustředění, a že dávají více pozor. Hodina je podle nich lépe organizovaná a je tam více klid pro práci. Zajímavé je, že žáci uvádí, že za rok narostl prostor pro flinkání, a že učitel nevysvětluje tolik pravidla jako na začátku. Obecně se ovšem dá domnívat, že během experimentu narostla motivace žáků a rovněž vnímaná organizovanost výuky.

.....
zpracovatel

.....
statutární zástupce CMG a MŠ v Prostějově

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ